

Nieuwsbrief zomer 2022

Van de redactie (nieuwsbrief@driehoektuin.nl)

Op de **enquête** met de vraag: Wat vindt u van de Nieuwsbrief? hebben inmiddels drie personen kort gereageerd.

De **volgende Nieuwsbrief** komt uit op 1 oktober 2022, deadline twee weken eerder.

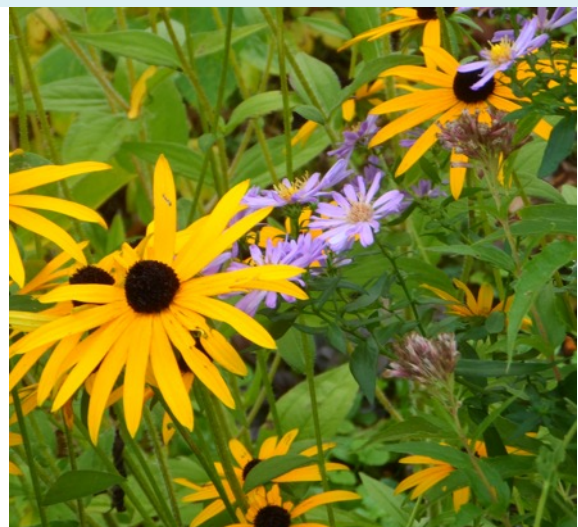
Fijne zomer!!!

P.S. **Dit is mijn (Jan Willems) laatste Nieuwsbrief.** Ik ga andere dingen doen op de Driehoek zoals schoppen en spaden repareren.

In deze Nieuwsbrief

- *Van de redactie*
- *Domstenen als bijen- en insectenverblijf*
- *Diverse korte berichten*
- *In gesprek (of eigenlijk aan de klus) met Tinus en Ger*
- *Vaste taken op de Driehoek*
- *Over half open nestkastjes*
- *Biologische tuinderij op landgoed Eykenstein*
- *Mijn favoriete tuingereedschap: wiedzork*
- *Reparatie van schoppen en spaden*
- *Colofon*

Domstenen als bijen- en insectenverblijf

Caroline Ruizeveld

De Domtoren wordt momenteel grondig opgeknapt zodat al het steen dat kan worden gerestaureerd ook op de toren behouden blijft. Alleen het steen dat door weer en wind zo is versleten dat het de komende honderd jaar echt niet meer veilig op grote hoogte vast blijft zitten, wordt vervangen. Dat steen komt als puin, hele blokken en ornamenten van de toren af.

Men schreef een ideeënwedstrijd uit voor het hergebruik van restmateriaal van de Domtoren. Elke stukje Domtoren, van blok tot puin, krijgt zo dankzij alle ideeën een nieuw leven. Bijna 200 mensen uit heel het land hebben hun idee ingediend!

Zo ook Caroline Ruizeveld, professioneel steenhouwer uit Utrecht met een tuin op het ecologische tuincomplex de Driehoek. Zij houdt van stenen en is gefascineerd door solitaire bijen.

Caroline Ruizeveld wilde van de Domstenen Verblijven maken voor solitaire bijen en insecten. Van Utrecht één grote Bijen-Dom maken die bovenal nog eens circulair en een win/win situatie zou zijn voor verschillende partijen.

Voor Utrechters, die door de aanschaf van een Verblijf een eigen stukje Domtoren in handen krijgen. Voor de solitaire bij en diverse insecten, die door de aanschaf van de Verblijven meer locaties krijgen om zich te kunnen vestigen.

De solitaire bij en andere insecten hebben het moeilijk. De solitaire bij wordt momenteel verdrongen door de honingbij (een neveneffect van onze inspanningen voor de honingbij). Veel soorten verdwijnen maar met een Verblijf en de juiste beplanting er om heen kunnen we er wat aan doen. Alle bijen en insecten zijn nuttig voor een beter leefklimaat voor ons allemaal.

En tot slot voor de Domtoren zelf want een gedeelte van de opbrengst vloeit weer terug in de Domkas.

Haar idee werd gehonoreerd en zij heeft reeds meerdere Verblijven gemaakt (van klein tot groot, voor zowel een balkon als voor een park). Ook u kunt uw steentje bijdragen!

Een aantal Verblijven is te zien geweest op zondag 12 juni jl. op tuincomplex de Driehoek op de Groen-moet-je-doen-dag, waar kunstenaars/tuinders hun werk toonden.

Meer informatie over de Verblijven op www.carolineruizeveld.nl.

grote piron

montant

piron klein

Diverse korte berichten

Jan Willem Arends

Moeder en zoon Rieter (Moniek en Daan) hadden zich op de werkdag in of bij een modderige sloot gewaagd (zie foto).

Rob en Tinus hebben voorgesteld om zaad van **wilde bloemen** te kopen en op de Slappendeldijk uit te strooien. Dat is inmiddels gedaan door vrijwilligers op een dinsdagochtend.

Er zijn al een stuk of zes **kapotte gereedschappen** afgeleverd in een kist naast het Pannendak. Twee kapotte schoppen zijn inmiddels gerepareerd en toegevoegd aan de Driehoekse verzameling. Zie verder: Reparatie van schoppen en spaden, in deze Nieuwsbrief.

Het weggewaaide dak van de open schuur achter het Pannendak moet worden vervangen. De ALV had het liefst een sedumdak. Zo'n dak is zwaar en vergt dus een zware = kostbare constructie. **De geschatte kosten van een schuur met sedumdak** zijn €25.000,- en overschrijden de door de ALV gestelde grens van €15.000,-.

If you can't beat them, eat them, zou ik willen zeggen als het over **lastige planten als brandnetel, zevenblad en hop** gaat. De afgelopen weken heb ik diverse malen hoptoppen gegeten (de bovenste 10 cm van de groeistelen). Kort koken, beetje (plantaardige) kookroom en kruidenzout erbij en opdienen. Geen asperges maar wel lekker.

In de nieuwe **stapelmuur** naast de bak zijn de eerste plantjes gezet.

In de bijenmuur zijn nog heel wat gangetjes gevuld met jonge **metselbijen**.

Moniek en Daan

nieuwe stapelmuur

bijenmuur met nog dichte gangetjes

In de folder *14 slimme tips voor een groene vogeltuin* vermeldt de **Vogelbescherming** enkele dingen die nog niet in dit blad aan de orde kwamen: Maak van een schaal een ondiepe vijver (kunnen insecten en vogels uit drinken), plant een stekelstruik zoals meidoorn of vuurdoorn (kunnen vogels veilig in nestelen), maai gras zelden en laat blad liggen in perkjes (kunnen insecten van profiteren en dus ook vogels).

Ik kijk al heel lang naar **vogels**. De meeste in Nederland voorkomende vogels heb ik gezien. Is de lol er dan vanaf? Nou nee, het *gedrag* van vogels is zó interessant, daar kun je tientallen jaren mee toe. (vervolg op pagina 4)

Onlangs maakte ik met mijn vriendin een wandeling bij Maarssen. We hoorden er rietzanger, rietgors, kleine karekiet, fazant, kneu, snor, koekoek, en... weer die onbekende vogel met dat zachte bubbelende geluid uit het riet dat maar niet op internet te vinden is en dat geen enkele vogelaar schijnt te kennen.

De bijzonderste waarneming toen was die van een koekoek-vrouw die vanaf diverse hoge plekken de omgeving in zich opnam. Vanaf een vrij laag punt dook ze ineens omlaag, buiten ons beeld. Mijn koekoek-interesse was weer gewekt. Ik herlas O. Mikulica, *Koekoek, beeld van een onverwachte gast*. Goeie tekst, prachtige foto's. Ook bekeek ik filmpjes op YouTube over het gedrag van koekoeksjongen, onder meer: *Cuckoos and their victims, an evolutionary arms race*. Razend interessant en goed gebracht. En, wat hoorde ik daar, op bijna vijf minuten? Dat bubbelende geluid (het zachtere tweede)! Van vrouw-koekoek, dat zij maakt nadat zij een ei heeft gelegd in het nest van een waardvogel! Eindelijk...

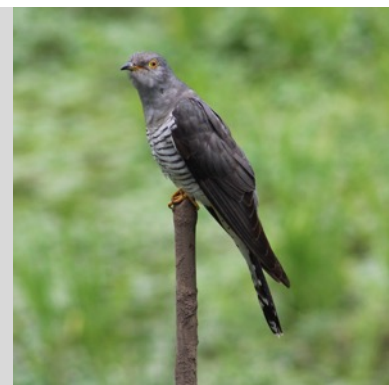
Al drie mensen hebben mij over de heg heen gevraagd **waarom er omgekeerde potjes aan de fruitbomen hangen**. Daarin kunnen oorwurmen zich vestigen die larven van schadelijke insecten eten.

kapotte schop

nieuw gesteelde schoppen

koekoek m/v (via Pixabay)

In gesprek (of eigenlijk aan de klus) met Tinus en Ger

Ina Muller

Anders dan de voorgaande keren heb ik geen interview gehad met de hoofdpersonen van dit artikeltje: Tinus de Greeuw en Ger Landzaat. Nee, ik heb op initiatief van achterbuurman Ger een klusochtend voor een nieuwe afscheiding beleefd en tussentijds Tinus en Ger iets beter leren kennen. Tinus twijfelde even toen ik voorstelde om een stukje voor de Nieuwsbrief te schrijven over ons gezamenlijke project: "Ik heb al meer dan genoeg werk," maar gelukkig stemde hij in. Tinus staat, sinds hij als leraar basisonderwijs met pensioen is gegaan, bekend als de klusser van de tuin. De ene keer zaagt hij bomen om, de andere keer tovert hij een bouwvallig schuurtje om tot een mooi fris leefhuisje. Over het gebruik van duurzame materialen zegt Tinus: "Soms is hergebruik van materialen technisch gezien misschien niet ecologisch-ideaal, maar weggooien van goed spul vind ik zonde en niet ecologisch. En overal hangt een prijskaartje aan". Voor de Driehoek maait hij o.a. de slootkanten en voert hij regelmatig afval af. De bouw van het nieuwe afdak achter het Pannendak heeft hij afgeslagen.

Ook is Tinus één van de drie imkers van ons park. Veel onderling contact hebben de imkers niet. Maar wel toen de bijenvolken gingen zwermen en Patrick en hij samen probeerden de bijen te scheppen. Bij Patrick lukte dit na 2 pogingen, bij Tinus zaten ze op een onbereikbare plek.

Tinus voert regelmatig klusjes uit voor Ger, die nog volop van zijn tuin geniet maar de zwaardere klussen niet meer zelf kan doen. Ook Ger heeft veel voor De Driehoek gedaan. O.a. taken die Arja nu doet en hij was penningmeester. In die tijd moest hij wel eens op huisbezoek om de huur persoonlijk op te halen als er na herhaaldelijk verzoek niet betaald werd. Als bestuurslid kreeg hij bijna dagelijks vragen of opmerkingen van medetuinders als ze langs zijn tuin aan het hoofdpad kwamen. Nu zit hij al jaren lekker rustig aan een zijpad.

De wankele geïmpregneerde schutting was hard toe aan vernieuwing. Gedrieën hebben we de klus geklaard. Ideeën uitgewisseld, materiaalkeuzes gemaakt, gesloopt, materiaal besteld, palen waterpas geslagen, betongaas recht gehangen, afval afgevoerd naar de stort, koffie gedronken, gepraat, klimplanten gekozen, kosten gedeeld. De ervaren klusser en voormalig schoolmeester Tinus heeft me terloops ook nog met geduld wat nuttige klusdingen geleerd. Onze prettige samenwerking heeft geresulteerd in een duurzame groene afscheiding die op gaat in de tuinen en een leven lang meegaat. Volgens Milieu Centraal is, na een haag, een schutting van betongaas met begroeiing het meest milieuvriendelijk. De onbewerkte hardhouten palen die we gebruikt hebben, waren van onze oude bruggetjes op het park. Die heb ik jaren geleden persoonlijk gered van de stort. Voor de beplanting hebben we gekozen voor een mix van hедера, schaduwtolerante gele (klokjes)bosrank en groenblijvende kamperfoelie die heerlijk ruikt en veel insecten aantrekt. We moeten nog even geduld hebben voordat het allemaal volgroeid is, maar door dit geslaagde gezamenlijke project is het des te leuker dat ik voorlopig nog buurpraatjes kan maken met Ger door de schutting heen.

Tinus zet betongaas vast

impressie schutting

Ger en Tinus pauzeren

Vaste taken op de Driehoek

Jan Willem Arends

Nogal wat Driehoekers hebben een vaste taak, onder meer bestuurs- en commissieleden. Een keer per jaar komen zij bij elkaar voor overleg, in 2022 op 5 maart. Enkele indrukken. Niet alle vaste taken komen hieronder aan bod.

De Schouw- of Tuincommissie beoordeelt elk jaar enkele malen de staat van de tuinen en waarschuwt de huurders van verwaarloosde tuinen. De commissie is heel tevreden, er zijn maar weinig rode kaarten uitgedeeld het afgelopen jaar. Zij besteedt veel aandacht aan de tekst van waarschuwingen en kaarten.

De Adviescommissie ondersteunt ontvangers van een waarschuwing, gele of rode kaart en is het afgelopen jaar niet in actie gekomen.

(vervolg op pagina 6)

De leden van de commissie Natuurlijk Tuinieren hebben elk hun eigen aandachtsgebied zoals educatie, vlindertuin, onderhoud van borders en stapelmuren. Bestaand doel: vier-stippen-behouden, nieuw doel: De tuinders aan Natuurlijk Tuinieren krijgen. Dan moet de commissie wellicht worden uitgebreid.

(Redactie: Inmiddels heeft de AVVN het Natuurlijk-Tuinieren-roer omgegooid, zie *De Tuinliefhebber* lente 2022.)

De Slotengroep beheert de sloten en slootkanten. Er was een misverstand over het tijdstip waarop de sloten zouden worden uitgebaggerd. De geredde planten zullen worden teruggezet.

Commissie Milieuvriendelijke Materialen. Vorig jaar vroeg zij aandacht voor geïmpregneerd hout, dit jaar voor plastic (onder meer anti-worteldoek). En zij vindt dat het goed zou zijn als de vereniging tamme kastanjehouten palen aanschaft en deze doorverkoopt aan de leden.

Ook vraagt de commissie zich af wat er met het laatste asbest gebeurt. Het bestuur stelt voor om samen te werken aan de verwijdering ervan.

Iemand wijst erop dat bij Buurman Utrecht tweedehands bouwmaterialen te koop zijn (www.buurmanutrecht.com).

De aanmaak van de Nieuwsbrief gaat als een trein. Helaas verschillen redactie en bestuur wel eens van mening over de publiceerbaarheid van artikelen.

De redactie is benieuwd naar wat de aanwezigen van de Nieuwsbrief vinden. Suggesties: Meer aandacht voor tuindersdeskundigheid, wat doen mensen met hun oogst, hou enquête.

Over half open nestkastjes

Alois Groot Kormelinck (buurtbewoner)

Vaak loop ik al vroeg in de ochtend door De Driehoek. Juist op dat tijdstip zijn er in dit jaargetijde veel vogels te zien nu de bomen nog niet vol in blad staan. O.a. het roodborstje, winterkoning, grauwe en bonte vliegenvanger.

Opvallend is dat ik via de looppaden geen half open nestkastjes zie voor deze vogeltjes. Ik denk dat het nuttig is om in hun behoefte te voorzien.

De grauwe en bonte vliegenvanger prefereren een half open nestkastje bevestigd aan de noordzijde van een tuinhuisje op ongeveer twee meter hoogte. Het liefst bevestigd onder een dakgoot of een overstekend dak.

De winterkoning en het roodborstje hebben een voorkeur voor een half open nestkastje op anderhalve meter hoogte op de noordzijde, het liefst stevig bevestigd aan een boomstam met klimop begroeid.

Succes met dit voorstel van een altijd genietende wandelaar.

Biologische tuinderij op landgoed Eyckenstein

Petra Ket

Sinds ruim 15 jaar is op Landgoed Eyckenstein in Maartensdijk een biologische tuinderij. Luuk Schouten is hiervan de initiatiefnemer. Samen met enkele mede-tuinders en een groep van enthousiaste vrijwilligers en stagiairs zorgt hij voor deze tuin.

(vervolg op pagina 7)

Op de tuinderij wordt een grote diversiteit aan groente en fruit geteeld: peultjes, wortels, tomaten, rabarber, bessen, frambozen, sla, courgettes, aardappels, pompoen en nog veel meer. Allemaal biologisch gecertificeerd en van het seizoen.

Van begin mei tot eind oktober kun je deze groenten op de tuin kopen. De kraam is open op woensdagmiddag en zaterdag. Op deze momenten en ook op andere tijdstippen als de deur open is, is iedereen van harte welkom om de tuin te bezoeken.

Achter de tuinderij ligt de tuin van Agnes' kruiden. Zij verkoopt zowel plantjes als de producten van kruiden (thee, zalf etc). Sinds enige jaren kun je mij met regelmaat achter de verkoopkraam te vinden. Ik vind het erg leuk om het seizoen mee te maken en leer veel van wat ik daar zie. De tuin is met een groep te bezoeken. Wellicht een idee voor een Driehoek-uitje?

Landgoed Eykenstein

de verkoopkraam

de wiedvork is gevonden!

Mijn favoriete tuingereedschap: wiedvork

Marjolein, tuin 104

Ik loop altijd door de tuin met mijn wiedvork. Niet zomaar een wiedvork maar een echte Wiltfang. Het is een soort vleesvork met ronde tanden. Handgesmeed, onverwoestbaar en voor mijn soort tuin vreselijk handig. Er groeit van alles door elkaar, en ik laat veel planten zich uitzaaien. De wiedvork is perfect om heel precies om een plantje heen wat zevenblad uit de grond te halen. Daarna prik ik dan even een beetje in de grond om dit los maken. Dan heeft het babyplantje een betere kans. Of ik haal het plantje met de vork uit de grond om het op een plek te zetten waar het een betere kans heeft. Tuinieren op de vierkante centimeter af en toe.

Er is maar 1 groot nadeel aan deze wiedvork: het handvat is gewoon naturel hout. Fraai maar vrijwel onzichtbaar in een tuin. Ik ben hem dan ook al heel wat keren kwijt geweest. Ik dwarrel altijd een beetje door mijn tuin heen en dan vergeet ik hem wel eens. Tot nu toe heb ik hem elke keer teruggevonden, ik prik 'm altijd even in de grond. Maar nu ben ik hem echt kwijt! Waarschijnlijk heb ik hem aan het eind van het vorig seizoen nog gebruikt en ergens laten slingeren, maar hij kan ook met het plantenafval in de composthoop terecht zijn gekomen. Ik hoop hem terug te vinden, want hij was duur! Ik ga maar eens proberen of een echte vleesvork ook te gebruiken is. Ik eet toch meestal vegetarisch tegenwoordig.

(Redactie: Inmiddels heeft Marjolein haar wiedvork teruggevonden.)

Reparatie van schoppen en spaden

Jan Willem Arends

Een spa dient om “verticaal” te graven, een schop om “horizontaal” te scheppen. Spaden hebben een min of meer rechthoekig, vrij vlak blad, schoppen een ongeveer vierkant, gewelfd blad. De steel van een spa loopt vrijwel recht door in het blad, die van een schop niet, die staat onder een flauwe hoek. In de meeste gevallen is de steel van een spa van persoon x langer dan die van zijn of haar schop.

Houten stelen van gereedschap zijn fijn maar gaan ooit kapot.

In veel gevallen is het restant steel van een schop of spa er maar moeilijk uit te krijgen. Dan de steel goed drogen of hem zelfs in een vuurtje hangen.

Kleinere personen hebben baat bij een kortere steel en grotere personen bij een langere. Het komt voor dat een gekochte steel prima in een blad van schop of spa past. Maar de meeste stelen moeten flink worden bewerkt.

Mensen die hun schop of spa (of hark of schoffel) opnieuw willen stelen en het restant van de steel er niet uit krijgen, kunnen zich bij mij melden.

Colofon

De Nieuwsbrief informeert de tuinders van het Ecologisch Tuinenpark de Driehoek te Utrecht. Hij verschijnt minimaal tweemaal per jaar en wel op 1 maart en 1 oktober. De deadline voor het aanleveren van teksten of informatie op nieuwsbrief@driehoektuin.nl is twee weken eerder dan de genoemde data. Maximale omvang van artikelen: 25 woorden voor advertenties, ca. 200 voor Even voorstellen/dag zeggen, ca. 300 voor andere artikelen (en in bijzondere gevallen nog meer). Bij aanpassingen wordt contact gezocht met de schrijver. Foto's en tekst graag gescheiden aanleveren. Redactie: Jan Willem Arends. Vormgeving: Renate Daniels. Op www.driehoektuin.nl zijn de oude nummers van de Nieuwsbrief te vinden samen met een index. Het bestuur brengt een Bestuursbulletin uit als een bestuursvergadering daartoe aanleiding geeft.

